

Warszawa, 08 czerwca 2017 r.

MINISTERSTWO ŚRODOWISKA
PODSEKRETARZ STANU

Mariusz Gajda

DFE-I.075.4.2017.AR

Pan
Jacek Brygman
Przewodniczący
Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich
Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Szanowny Panie Przewodniczący,

W związku ze stanowiskiem nr 3/2017 Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 20 kwietnia 2017 r. w sprawie zmian w ustawie – Prawo ochrony środowiska dotyczących funkcjonowania wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, przedstawiam, co następuje.

Uchwalona z inicjatywy posłów (druk sejmowy nr 1127) ustawa z dnia 7 kwietnia 2017 r. o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. poz. 898) weszła w życie 24 maja 2017 r. W zakresie odnoszącym się do wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, dalej także „WFOŚiGW”, ustawa wprowadza zmiany polegające w szczególności na:

- zmniejszeniu liczby członków rad nadzorczych WFOŚiGW z 7 do 5 osób,
- zmianie sposobu określania składu rad nadzorczych WFOŚiGW poprzez przyznanie uprawnienia do ich wyznaczania wojewodzie (w tym jednej osoby spośród przedstawicieli nauki lub organizacji pozarządowych), Zarządowi NFOŚiGW, sejmikowi województwa (wiceprzewodniczący rad nadzorczych), ministrowi właściwemu do spraw środowiska – w przypadku przewodniczących rad nadzorczych; (zgodnie z art. 400f ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 poz. 519 i 785), dalej także „POŚ”, w brzmieniu dotychczasowym, tj. obowiązującym przed 24 maja 2017 r., w skład rad nadzorczych WFOŚiGW wchodziło: 1) regionalni dyrektorzy ochrony środowiska albo ich zastępcy, będący regionalnymi konserwatorami przyrody, albo wojewódzcy inspektorzy ochrony środowiska albo ich zastępcy, 2) przewodniczący regionalnych rad ochrony przyrody albo ich zastępcy albo przewodniczący regionalnych komisji do spraw ocen oddziaływania na środowisko albo ich zastępcy, 3) przewodniczący komisji właściwych do spraw środowiska sejmików województw albo ich zastępcy, 4) dyrektorzy albo wicedyrektorzy departamentów do spraw ochrony środowiska urzędów marszałkowskich, 5) przedstawiciele organizacji ekologicznych, 6) przedstawiciele samorządów gospodarczych, 7) przewodniczący wyznaczeni przez ministra właściwego do spraw środowiska),

- wskazaniu ministra właściwego do spraw środowiska jako organu powołującego i odwołującego członków rad nadzorczych wojewódzkich funduszy; (zgodnie z art. 400f ust. 7 POŚ w brzmieniu dotychczasowym członkowie rad nadzorczych byli, co do zasady, powoływani i odwoływani przez sejmiki województw),
- ograniczeniu liczby członków zarządów WFOŚiGW do nie więcej niż 2; (zgodnie z art. 400j ust. 1 POŚ w brzmieniu dotychczasowym zarządy wojewódzkich funduszy mogły liczyć od 2 do 5 osób),
- przyznaniu radom nadzorczym WFOŚiGW kompetencji do powołania członków zarządów wojewódzkich funduszy, w przypadku, gdy w określonym terminie nie dokona tego zarząd województwa.

Co się tyczy samodzielności wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej, to należy zauważyć, że zgodnie z art. 386 pkt 3 ustawy – Prawo ochrony środowiska WFOŚiGW są instytucjami ochrony środowiska, działającymi – stosownie do art. 400 ust. 2 tej ustawy – w formie samorządowych osób prawnych w rozumieniu art. 9 pkt 14 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 1870). Zgodnie z art. 400 ust. 3 POŚ wojewódzkie fundusze nie są przy tym wojewódzkimi samorządowymi jednostkami organizacyjnymi, o których mowa w art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2016 r. poz. 486). Podstawowym celem WFOŚiGW jest finansowanie ochrony środowiska i gospodarki wodnej w zakresie określonym ustawą – Prawo ochrony środowiska. Jako odrębne osoby prawne wojewódzkie fundusze mają własne organy, posiadają wyodrębnione mienie i ustawowo określone źródła przychodów oraz prowadzą samodzielną gospodarkę finansową, pokrywając z posiadanych środków i uzyskiwanych wpływów wydatki na finansowanie zadań określonych w ustawie oraz kosztów działalności. Należy podkreślić, że uchwalona z inicjatywy posłów ustawa o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska nie przewiduje zmiany statusu i zadań WFOŚiGW. W związku z tym wojewódzkie fundusze będą w dalszym ciągu pełnić funkcję wyspecjalizowanych instytucji na poziomie regionalnym, powołanych w celu udzielania finansowego wsparcia przedsięwzięciom proekologicznym, wyposażonych w osobowość prawną, odrębny majątek i przychody, prowadzących samodzielną gospodarkę finansową. Ustawa nie przewiduje również zmian w podziale kompetencji pomiędzy organami wojewódzkich funduszy, tj. radą nadzorczą a zarządem. Organy te, tak jak dotychczas, będą w zakresie określonym ustawą – Prawo ochrony środowiska właściwe do podejmowania rozstrzygnięć dotyczących działalności wojewódzkich funduszy.

Przyjęte zmiany nie polegają na ograniczeniu samodzielności instytucjonalnej WFOŚiGW, ani nie zawężają kompetencji organów wojewódzkich funduszy, w tym na rzecz Ministra Środowiska, do podejmowania rozstrzygnięć dotyczących działalności WFOŚiGW, również w zakresie udzielania dofinansowania. Nie sposób zatem zgodzić się z twierdzeniem – jak ujęto to w stanowisku Konwentu – o „centralizacji wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej i podporządkowaniu ich organom rządowym”, czy też o zerwaniu ich związków z samorządami województw. Należy zauważyć, że zgodnie ze znowelizowaną ustawą – Prawo ochrony środowiska w skład rad nadzorczych WFOŚiGW wchodzić będą m.in. wiceprzewodniczący rad wyznaczeni przez sejmiki województw. Zważywszy na ustawowe kompetencje rad nadzorczych WFOŚiGW, które nie ulegają ograniczeniu, zasadne wydaje się w związku z tym uznanie, że samorządy w dalszym ciągu będą miały narzędzia umożliwiające im udział w kształtowaniu działalności poszczególnych WFOŚiGW. Jednocześnie, tak jak dotychczas, to w gestii sejmików województw pozostanie, co do zasady, uchwalanie statutów wojewódzkich funduszy, określających w szczególności ich organizację wewnętrzną oraz szczegółowy tryb działania ich organów.

W kontekście zmian w zasadach określania składu rad nadzorczych WFOŚiGW należy także zauważyć, że choć kompetencja do powoływania członków rad nadzorczych WFOŚiGW przyznana została ministrowi właściwemu do spraw środowiska, to zgodnie z ustawą 4 z 5 powoływanych członków rad nadzorczych będzie wyznaczanych przez inne niż minister właściwy do spraw środowiska organy lub podmioty. Warto przy tym pamiętać, że sejmiki województw powołujące na mocy przepisów POŚ w brzmieniu obowiązującym przed 24 maja 2017 r. członków rad nadzorczych WFOŚiGW również nie podejmowały w tym zakresie rozstrzygnięć uznaniowych, lecz w składach rad nadzorczych zobowiązane były uwzględniać osoby wskazywane przez inne organy bądź określone środowiska społeczne, a także osoby pełniące określone funkcje w administracji rządowej i samorządowej. W związku z tym, w opinii resortu środowiska, przeniesienie kompetencji do powoływania członków rad nadzorczych WFOŚiGW z sejmików województw na ministra właściwego do spraw środowiska nie powinno być postrzegane jako pozbawienie sejmików samodzielnie wykonywanego władztwa do określania składu rad nadzorczych WFOŚiGW – ponieważ będąc związane przepisami ustawy lub wskazaniem innych podmiotów, sejmiki na gruncie dotychczasowych przepisów ustawy – Prawo ochrony środowiska również takiego władztwa co do zasady nie miały.

Wymaga ponadto podkreślenia, że zmiany nie ograniczają samodzielności gmin, powiatów albo województw, ani też nie odnoszą się do zadań i kompetencji jednostek samorządu terytorialnego dotyczących ochrony środowiska, w tym kreowania polityki w tym zakresie. Zmiany nie ograniczają również możliwości jednostek samorządu terytorialnego ubiegania się o dofinansowanie ze środków WFOŚiGW przedsięwzięć wpisujących się w cele określone w ustawie – Prawo ochrony środowiska.

Biorąc powyższe pod uwagę, w opinii resortu środowiska nie ma podstaw do tego, by zmiany wprowadzone w ustawie – Prawo ochrony środowiska traktować jako ograniczanie działalności samorządowej. Nie ma również powodów do tego, by we wprowadzonych zmianach upatrywać zagrożenia dla sprawnej współpracy jednostek samorządu terytorialnego z wojewódzkimi funduszami ochrony środowiska i gospodarki wodnej, czy też funkcjonowania systemu finansowania ochrony środowiska i gospodarki wodnej na poziomie regionalnym, służącego m.in. wspomaganie jednostek samorządu terytorialnego w realizacji ich ustawowych zadań związanych z ochroną środowiska.

Odnosząc się do kwestii konsultacji projektu ustawy, to – jak zostało to wskazane w stanowisku Konwentu – z racji, iż było to przedłożenie poselskie, projekt nie podlegał uzgodnieniom i konsultacjom w trybie właściwym dla projektów przygotowywanych przez Radę Ministrów. Projekt ustawy był jednak publicznie dostępny, a zainteresowane podmioty, w tym reprezentanci jednostek samorządu terytorialnego, przedstawiały swoje opinie zarówno członkom Rządu, jak i parlamentarzystom. Projekt ustawy był także przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego 22 lutego 2017 r.

Proszę o przyjęcie powyższych wyjaśnień

2 pokonania
M. Gajda
Mariusz Gajda

Do wiadomości:

Pani Beata Kempa, Minister – Członek Rady Ministrów, Kancelaria Prezesa Rady Ministrów